

ЛЮДИНА І ДЕРЖАВА

УДК 340.13(477)

В.М. ШКАБАРО,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри права
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*

Н. БІЛИЦЬКА,

*студентка IV курсу напряму підготовки «Правознавство»
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСТ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано національне законодавство, що визначає конституційно-правовий статус міста та стандарти організації і розвитку міста та муніципальної демократії.

Ключові слова: законодавство, нормативно-правовий акт, адміністративно-територіальний устрій, адміністративно-територіальна одиниця, місто, місцеве самоврядування.

Головним формоутворюючим чинником, що визначає конституційно-правовий статус і структуру міських органів влади, є національне законодавство, тобто уся сукупність законів та підзаконних актів, які так чи інакше закріплюють правовий статус міста, встановлюють його функції, компетенцію міської влади, відповідальність органів міської влади та їх посадових осіб.

Правовою основою конституційно-правового статусу міста є перш за все Конституція України, стаття 133 якої закріпила, що місто поряд з іншими адміністративно-територіальними одиницями (Автономною Республікою Крим, областями, районами, районами в містах, селищами і селами) є складовим елементом системи адміністративно-територіального устрою України. Зі змісту цієї статті Конституції випливає, що всі міста є рівними і мають однаковий конституційно-правовий статус, і тільки міста Київ і Севастополь мають спеціальний статус, який визначається Законами України. Статтею 140 Конституції закріплено право територіальної громади міста на місцеве самоврядування, тобто право самостійно вирішувати питання міського значення в межах Конституції і законів України.

Одним з перших законів незалежної України, у якому було зроблено спробу законодавчого закріплення статусу міста, є Закон України «Про основи містобудування» [1]. Цей Закон визначає правові, економічні, соціальні та організаційні засади містобудівної діяльності в Україні і спрямований на формування повноцінного життєвого середовища, забезпечення при цьому охорони навколишнього природного оточення, раціонального природокористування та збереження культурної спадщини. Закон дає визначення поняттю «містобудування», визначає головні напрями містобудівної діяльності, встановлює коло суб'єктів містобудування та їх компетенцію, а також державні стандарти, норми і правила у сфері містобудування та регулює інші питання, пов'язані з правовідносинами в галузі містобудування. Цей нормативно-правовий акт має велике значення для розвитку українських міст, оскільки він сприяє розвитку будівництва міст, збереженню архітектурної спадщини населених пунктів.

Певне значення у формуванні правового статусу міст відіграє Закон України «Про Генеральну схему планування території України» [2]. Цей Закон визначає пріоритети та концептуальні питання вирішення планування і використання території країни, вдосконалення систем розселення та забезпечення сталого розвитку населених пунктів, і перш за все міст, розвитку виробничої, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, формування національної екологічної мережі. Генеральну схему розроблено відповідно до законів України та інших нормативно-правових актів з питань використання територій з урахуванням економічних, географічних, історичних, екологічних, демографічних особливостей регіонів. Положення Генеральної схеми відповідають принципам заключних документів Конференції ООН з розвитку населених пунктів (ХАБІТАТ-II) та відповідним рекомендаціям Європейської економічної комісії ООН і Ради Європи.

Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» [3] встановлює правові та організаційні основи містобудівної діяльності і спрямований на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Базовим законодавчим актом після прийняття Конституції України у створенні правових основ місцевого самоврядування є Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [4]. Враховуючи, що на сьогодні відсутній Закон про правовий статус міста, цей Закон є єдиним найбільш повним нормативним актом, який закріплює основні принципи й систему міського самоврядування, повноваження міських рад та їх виконавчих органів, правовий статус міського голови, матеріальні й фінансові основи міського самоврядування, а також гарантії та відповідальність органів і посадових осіб міського самоврядування. Значення цього Закону для становлення органів влади в містах важко переоцінити, оскільки саме цей Закон, на наш погляд, поклав початок створенню правової бази, що визначає повноваження органів самоврядування в містах і є основою для прийняття інших нормативно-правових актів, які визначатимуть конституційно-правовий статус міста.

Положення Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо правового статусу органів самоврядування в містах розширюють і конкретизують інші закони, які також певною мірою визначають конституційно-правовий статус міст та їх органів влади. Зокрема:

1. Закон України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» [5], який визначає засади, особливості та порядок підготовки й проведення виборів депутатів міських рад та міських голів. Він має велике значення, оскільки відображає демократичність конституційного ладу України і сприяє подальшому розвитку законодавчої бази щодо правового статусу органів міської влади;

2. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» [6], який визначає правовий статус депутата міської, районної у місті ради як представника інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу та рівноправного члена міської ради, встановлює гарантії депутатської діяльності та порядок відкликання депутата міської ради. Цей Закон конкретизує положення Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», інших законів, які закріплюють конституційно-правовий статус міста та його органів самоврядування;

3. Законом України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [7] врегульовано правові, організаційні, матеріальні та соціальні умови реалізації мешканцями міст права на службу в органах місцевого самоврядування, визначено загальні засади діяльності посадових осіб, їх правовий статус, правові гарантії перебування на службі в органах місцевого самоврядування;

4. Закон України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» [8] визначив основні засади передачі об'єктів права державної власності у власність територіальних громад міст. Цей Закон має велике значення для міст ще й тому, що він надав можливість територіальним громадам міст самостійно володіти, користуватися й розпоряджатися своєю власністю;

5. Закон України «Про органи самоорганізації населення» [9], прийняття якого обумовлено прагненням держави створити умови для включення жителів у процес управління міськими справами, наділяючи їх при цьому широким колом власних та делегованих повноважень у усіх сферах міського життя.

Значний внесок в розвиток конституційно-правового статусу міста зробив Закон України «Про столицю України – місто-герой Київ» [10]. Цей Закон визначає спеціальний статус міста Києва як столиці України, особливості здійснення та організаційно-правові основи місцевого самоврядування та виконавчої влади у місті, столичні функції Києва, адміністративно-територіальний устрій, функції і повноваження посадових осіб, органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, матеріальні і фінансові основи місцевого самоврядування столиці, а також гарантії забезпечення здійснення містом Києвом столичних функцій, відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування та місцевої державної адміністрації тощо. Незважаючи на те, що в цьому Законі містяться деякі прогалини і різночитання, на наш погляд, він може стати еталоном для розробки інших законів, які врегулюють конституційно-правовий статус міст України.

До окремої групи спеціальних законодавчих актів, що регламентують особливий статус деяких міст, входять такі Закони України: «Про статус гірських населених пунктів в Україні», «Про спеціальну економічну зону «Яворів», «Про спеціальну економічну зону туристсько-рекреаційного типу «Курортполіс-Трускавець», «Про спеціальну економічну зону «Славутич», «Про спеціальну вільну економічну зону «Рені», «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на території міста Харкова», «Про спеціальну економічну зону «Миколаїв», «Про державно-правовий експеримент розвитку місцевого самоврядування в місті Ірпені, селищах Буча, Ворзель, Гостомель, Коцюбинське Київської області». Ці закони у своїй сукупності закріплюють принципи місцевої демократії, проголошені Конституцією України. Захист і зміцнення місцевої демократії, місцевої економіки та місцевих фінансів – не тільки запорука успіху соціально-економічних реформ та демократичних перетворень в країні, але й надійний шлях до європейської спільноти, втілення європейських та світових стандартів у життя українського суспільства. Цей висновок відповідає вимогам Європейського Союзу, для якого розвиток місцевого самоврядування – обов'язковий атрибут демократичних країн – членів ЄС [11, с. 105].

Особливе місце серед нормативних актів, що забезпечують розвиток сучасних українських міст, є Концепція сталого розвитку населених пунктів [12]. Цей документ прийнято з метою забезпечення виходу з кризи і створення умов для сталого розвитку населених пунктів. Концепція стала основою для розроблення відповідних нормативно-правових актів і програм соціально-економічного розвитку населених пунктів, забезпечення скоординованої діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з розв'язання практичних завдань на державному, регіональному і місцевому рівнях.

Особливе місце у розвитку України посідають малі міста – населені пункти з чисельністю населення від 5 тис. до 50 тис. осіб. Таких в Україні налічується 350, що становить 3/4 загальної кількості міст України. Малі міста є основою прогресу та створення великих виробничих і містобудівних комплексів, гарантом стабільності держави і суспільства.

На сучасному етапі розбудови держави в малих містах має місце складна економічна та соціальна ситуація, передусім у сфері формування і функціонування ринку праці. Недостатнє врахування специфіки малих міст під час проведення економічних реформ загострило соціально-трудова відносини в них, призвело до безробіття в значних масштабах. Спад виробництва, дестабілізація соціально-економічного та фінансового стану в Україні послабили економічну базу малих міст. Виконання соціально-економічних і культурних програм розвитку територіальних громад цих міст не забезпечено фінансовими ресурсами.

На необхідність стабілізації розвитку малих міст України, забезпечення їх соціально-економічного та духовного зростання, збереження їх історико-культурної спадщини було звернуто увагу ще у Розпорядженні Президента України від 19 жовтня 2000 р. «Про забезпечення комплексного розвитку малих міст України» [13], у якому було передбачено заходи щодо поліпшення соціально-економічного становища малих міст.

На виконання зазначеного Розпорядження Президента Законом України від 4 березня 2004 р. було затверджено Загальнодержавну програму розвитку малих міст [14]. Мета Програми полягає у створенні організаційних, нормативно-правових та економічних механізмів забезпечення позитивних зрушень у соціально-економічному розвитку малих міст, екологічної безпеки їх території, підвищення життєвого рівня населення, поліпшення якості громадських послуг, які надаються населенню, на основі ефективного використання

ресурсного та науково-виробничого потенціалу, ринкових перетворень у господарському комплексі, а також у розробленні правових засад та інструментів державного стимулювання цих процесів.

Виконання Програми дасть інтенсивний поштовх до комплексного розвитку малих міст, сприятиме піднесенню їх економіки, поліпшенню інвестиційного клімату і стану міського господарства, а також збереженню архітектурно-містобудівної спадщини та поліпшенню умов життєдіяльності населення. Удосконалення законодавчих та інших нормативно-правових актів, що регулюють різні аспекти функціонування малих міст, проведення економічних реформ стимулюватимуть економічне зростання малих міст на основі максимального використання місцевих ресурсів.

Важливо врахувати феномен впливу малих міст на національний економічний розвиток і максимально стимулювати цей процес на державному рівні. Прозорість діяльності місцевої влади, наближеність місцевих лідерів до місцевих проблем і їх відповідальність перед жителями при належній підготовці сприяють реалізації реалістичних програм економічного розвитку, які у своїй більшості базуються на ефективному використанні обмежених місцевих ресурсів та тісній співпраці з приватним бізнесом [15, с. 57]. Успіхи в економічній, політичній та соціальній стабілізації мають забезпечити саме малі міста, тому державна підтримка малих міст та їх бізнесу мають визначальне значення для розвитку демократії в Україні.

Деякі вчені слушно підкреслюють [16, с. 151], що чинне законодавство України про місцеве самоврядування має багато прогалин, не повністю відповідає принципам Європейської хартії місцевого самоврядування щодо організаційної, правової і фінансово-економічної самостійності територіальних громад, має недосконалі й суперечливі норми. У юридичній літературі давно ведеться мова про необхідність прийняття Муніципального кодексу (Кодекс законів про місцеве самоврядування), який би став єдиним кодифікованим актом, «внутрішньо зв'язаним документом, що включатиме й перевірені життям, суспільною практикою діючі норми, так і нові, зумовлені динамікою муніципального життя» [17, с. 414]. Ми підтримуємо цю ідею, оскільки, на нашу думку, цей акт врегулює значну частину муніципальних відносин, впорядкує, узгодить і конкретизує існуючу систему нормативно-правових актів у сфері місцевого самоврядування.

Муніципальні відносини є окремою і великою за обсягом частиною конституційних правовідносин, і тому вони потребують комплексного, зваженого і наукового підходу до правового регулювання усіх питань, що виникають в процесі функціонування адміністративно-територіальних одиниць. Такий підхід забезпечить ефективний розвиток і функціонування системи місцевого самоврядування, що є необхідною умовою для подальшого прогресу України як демократичної, соціальної, правової держави.

Окремі аспекти функціонування міст регулюються актами Президента України і Кабінету Міністрів України, тобто підзаконними нормативними актами, які мають значну роль у становленні інституту конституційно-правового статусу міст. В основному ці акти конкретизують законодавчі повноваження, а також питання, віднесені до їх компетенції.

Становлення і розвиток в Україні місцевого самоврядування в містах супроводжується необхідністю вирішення широкого кола проблем, які торкаються інтересів міського самоврядування, зокрема таких, як питання підвищення економічної самостійності міст, надання окремим містам особливого статусу, запровадження та реалізація на території України економіко-правових експериментів з метою подальшого можливого застосування набутого досвіду щодо соціально-економічного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць на всій території України.

Одним з перших нормативно-правових актів, який мав економічну спрямованість, був Указ Президента України «Про зміцнення економічних основ самоврядування міст України» [18]. Він передбачив перехід у комунальну власність міст таких галузей, як житлово-комунальне господарство, побутове обслуговування, торгівля і громадське харчування, міський транспорт, освіта, культура, охорона здоров'я та соціальне забезпечення, закріпивши тим самим обов'язок міських влад безпосередньо займатися цими питаннями.

З метою забезпечення подальшого розвитку місцевого самоврядування в Україні, зміцнення його організаційних, правових, матеріально-фінансових, інформаційних засад

Указом Президента України було затверджено Програму державної підтримки розвитку місцевого самоврядування в Україні [19], яку спрямовано на удосконалення правових засад місцевого самоврядування, поліпшення умов для забезпечення життєдіяльності та соціального захисту населення, розвиток ініціативи жителів міст, селищ та сіл у вирішенні питань місцевого значення.

Доводиться констатувати, що істотною проблемою залишається дефіцит законодавства в галузі адміністративно-територіального устрою. Запланована в Україні адміністративно-територіальна реформа потребує належної законодавчої бази. На превеликий жаль, законодавець так і не знайшов часу та коштів на проведення такої необхідної для країни реформи адміністративно-територіального устрою. Немало проектів відповідних законів неодноразово надходило до Верховної Ради України, але жоден з них поки що не знайшов підтримки у парламентарів. З метою прискорення цього процесу в Україні акти, якими створювалися спеціальні органи¹, але й це не дало вагомих результатів. З огляду на зазначене, дослідження цієї тематики видається складним та актуальним, а вирішення проблем законодавчого визначення адміністративно-територіального устрою потребує якнайшвидшого розгляду та розв'язання.

Історія намірів зміни адміністративно-територіального устрою України бере свій початок з перших днів незалежності нашої держави. Більше того, десятирічний досвід пошуків концептуальних моделей удосконалення територіального устрою не привів до якісних перетворень у цій сфері. А головною причиною тут є, на нашу думку, вкрай неефективна адміністративна система. Практично єдиним юридичним компромісом у науковому та владному середовищах на сьогодні стало прийняття Концепції адміністративної реформи, яка містить розділ «Адміністративно-територіальний устрій» [20]. Положення Концепції за своїм юридичним змістом не є нормативно обов'язковими, а лише вказують можливі напрями удосконалення територіальної організації.

На сучасному етапі розвитку української державності відсутні будь-які конкретні механізми реалізації змін існуючого адміністративно-територіального устрою. Концепція задає лише вектор цих змін, за відсутності прикладного змісту реального творення нової моделі адміністративно-територіального устрою України. Щоправда, вже на цьому етапі державного будівництва саме цей документ може стати вихідною майбутніх територіальних змін в Українській державі [21, с. 39].

Сьогодні, коли почалася підготовка до проведення адміністративно-територіальної реформи, суттєво зростає роль законодавства, що регламентує функціонування міст та діяльність органів міського самоврядування. Імплементация норм і міжнародно-правових стандартів у внутрішнє законодавство змушує законодавця активізувати пошуки оптимальних і ефективних шляхів та форм розвитку системи нормативних актів. А це, у свою чергу, визначає необхідність дослідження питань муніципальної творчості. Державну правотворчість у сфері муніципальної діяльності, як і правотворчість взагалі, необхідно розвивати трьома шляхами: «вдосконалення нормативно-правового матеріалу; подолання прогалин у праві; систематизація чинних нормативно-правових актів» [22, с. 71].

Ми переконані, що законодавцю найближчим часом необхідно розробити законодавчі акти, які б перш за все: а) розмежували функції між органами державного управління та міськими органами самоврядування, а також створили схему управління

¹ Про Комісію з питань адміністративно-територіального устрою: Указ Президента України від 8 серпня 2000 року; Про Міжвідомчу робочу групу з підготовки проекту Концепції удосконалення системи адміністративно-територіального устрою України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 р. № 478-р; Про Міжвідомчу раду з підготовки проекту Закону України «Про адміністративно-територіальний устрій України»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2002 р. № 703-р.; Про утворення Міжвідомчої робочої групи з розроблення концептуальних засад удосконалення системи місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 травня 2004 р. № 308-р.; Про утворення міжвідомчої робочої групи з питань реформування адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 травня 2008 р. № 714-р.

містами; б) визначили статус міста і закріпили законодавче узгодження розвитку приміської зони та можливість утворення спеціальних об'єднань з формуванням окремих бюджетів розвитку через механізм державного дотування таких сфер розвитку. Сфери розвитку повинні забезпечити розробку генеральних планів, будівництво інженерних комунікацій та споруд, а також створення відповідних виробничих (промислових) зон і соціальної інфраструктури; в) закріпили за міським самоврядуванням певні види податків, місцеві збори (механізм перерозподілу державних податків слід базувати на довгострокових нормативах, що необхідно закріпити у відповідних законодавчих актах; надати органам місцевого самоврядування повноваження щодо запровадження місцевих податків і зборів та встановлення їх розміру); г) створили механізм отримання державних дотацій та позик, що дозволить розробляти програми вирішення проблем через визначення пріоритетів, а також створювати відповідні цільові фонди; д) прискорили реалізацію державної політики підготовки службовців та політику підтримки підприємницьких структур з метою сприяння розвитку самоврядування та підприємництва в містах.

На наш погляд, тепер, як ніколи, назріла необхідність у прискоренні прийняття таких законів, як «Про статус міста в Україні», «Про міста – обласні центри», «Про малі міста України», «Про територіальні громади в Україні», які б врегулювали правові та економічні прогалини, що існують у чинному законодавстві. Прийняття цих законів, на нашу думку, буде сприяти більш конкретному визначенню конституційно-правового статусу міста і зміцненню його економічного і політичного потенціалу.

Звичайно, це лише окремі пропозиції щодо розвитку законодавчої бази, яка регулює конституційно-правовий статус міста, його органів самоврядування та створення дійового механізму його реалізації. Розв'язання цих питань може зміцнити статус міста, підвищити відповідальність посадових осіб за стан міського господарства, «перейти від формування бюджету позалишковому принципу без врахування потреб до розробки політики бюджетування, як відкритого політичного процесу з ефективним використанням міських ресурсів, що дасть можливість ефективно управляти містом» [23, с. 9], покращити економічну базу міст.

Таким чином, сьогодні в Україні існує система законодавчих та підзаконних актів, які певною мірою визначають конституційно-правовий статус міст. Однак багато питань залишаються врегульованими. Тому вкрай необхідно у сучасних умовах прискорити процес прийняття низки спеціальних законів, що буде сприяти більш конкретному визначенню конституційно-правового статусу міста і зміцненню його економічного і політичного потенціалу. При проведенні адміністративно-територіальної реформи необхідно приділити певну увагу малим містам, використовуючи досвід зарубіжних країн (муніципальне співробітництво, створення спеціальних округів, зменшення кількості органів місцевого самоврядування), з метою максимального стимулювання їх економічного розвитку на державному рівні.

Список використаних джерел

1. Про основи містобудування: Закон України від 16 листопада 1992 року: за станом на 18.11.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 52. – Ст. 683.
2. Про Генеральну схему планування території України: Закон України від 7 лютого 2002 року: за станом на 18.11.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 30. – Ст. 204.
3. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17 лютого 2011 року: за станом на 16.10.2013 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 34. – Ст. 343.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року: за станом на 23.10.2013 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
5. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів: Закон України від 10.07.2010 року: за станом на 16.10.2013 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 35–36. – Ст. 491.
6. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11 липня 2002 року: за станом на 09.06.2013 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 40. – Ст. 290.
7. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 року: за станом на 09.06.2013 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.

8. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності: Закон України від 3 березня 1998 року: за станом на 01.07.2013 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – Ст. 228.

9. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року: за станом на 06.12.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 254.

10. Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15 січня 1999 року: за станом на 01.01.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79.

11. Проект Муніципального кодексу України // Юридический вестник. – 2001. – № 2. – С. 105–137.

12. Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів: Постанова Верховної Ради України від 24 грудня 1999 року № 1359-XIV: за станом на 24.12.1999 р. // Офіційний вісник України. – 2000. – № 1. – Ст. 6.

13. Про забезпечення комплексного розвитку малих міст України: Розпорядження Президента України від 19 жовтня 2000 року: за станом на 19.10.2000 р. // Офіційний вісник України. – 2000. – № 43. – Ст. 1828.

14. Про Затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст: Закон України від 4 березня 2004 р.: за станом на 10.06.2012 р. // Голос України. – 2004. – № 70. – 15 квітня.

15. Федів І. Економічна інфраструктура і розвиток міста / І. Федів // Самоврядування та самоорганізація територіальних громад: Матеріали науково-практичної конференції (Львів, 24–25 червня 1999 р.). – Львів: Добродійний громадський Фонд ім. Князя Осмомисла, 1999. – С. 49–62.

16. Пухтинський Н. Актуальні проблеми імплементації Європейської Хартії місцевого самоврядування та реформування місцевого самоврядування в Україні / Н. Пухтинський, В. Толкованов // Європейська Хартія місцевого самоврядування та розвиток місцевої і регіональної демократії в Україні: науково-практичний посібник / упоряд. О.В. Бейко, А.Г. Гук, В.М. Князев; за ред. М.О. Пухтинського, В.В. Толкованова. – К.: «Крамар», 2003. – С. 148–159.

17. Батанов О.В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні: Монографія / О.В. Батанов; за заг. ред. В.Ф. Погорілка. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 512 с.

18. Про зміцнення економічних основ самоврядування міст України: Указ Президента України від 12 березня 1994 року // Урядовий кур'єр. – 1994. – 3 грудня.

19. Про державну підтримку розвитку місцевого самоврядування в Україні: Указ Президента України від 30 серпня 2001 року: за станом на 14.04.2010 р. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 36. – Ст. 1658.

20. Концепція адміністративної реформи в Україні. – К., 1998. – 60 с.

21. Федчишин М. Новий адміністративно-територіальний устрій України і місцеве самоврядування. Характер взаємозв'язку / М. Федчишин, В. Фрончко // Віче. – 2001. – № 4. – С. 38–46.

22. Тарасюк В. Кодифікація законодавства про місцеве самоврядування: теоретичні питання / В. Тарасюк // Право України. – 2000. – № 11. – С. 71–74.

23. Куйбіда В. Про деякі аспекти управління містом / В. Куйбіда // Командор. – 1997. – № 3–4. – С. 7–9.

В статье проанализировано национальное законодательство, которое определяет конституционно-правовой статус города и стандарты организации и развития города и муниципальной демократии.

Ключевые слова: законодательство, нормативно-правовой акт, административно-территориальное устройство, административно-территориальная единица, город, местное самоуправление.

The national legislation, that determines the constitutional-legal status of the city and the standards of organisation and of development of the city and the municipal democracy, is analysed in this article.

Key words: legislation, juridical statement, administrative-territorial regime, administrative-territorial part, city, local self-government.

Одержано 3.03.2015.